

„Technologie pomáhají“ není jen prázdné heslo

Na speciální školy je často pohlíženo trochu se shovívavým úsměvem, nečeká se od nich žádný velký výkon a studijní úspěchy, ale spíše jen nestresující prostředí. Ukážeme vám, že přestože startovní pozice a aspekty jejich žáků často nejsou jednoduché, rezignace na výsledky a potlačené ambice rozhodně nejsou namístě. Že výkon i prostředí mohou jít ruku v ruce, ukazuje Základní škola pro žáky s poruchami zraku v Praze 2.

ZÁKAZNÍK

Škola Zrak, jak si ZŠ pro žáky s poruchami zraku na pražském náměstí Míru říká, je plně organizovaná školou (tj. od 1. do 9. ročníku) zajišťující vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Specializují se na vzdělávání žáků slabozrakých, se zbytky zraku, centrálním zrakovým postižením a žáků s poruchami binokulárního vidění, výuka je vhodná též pro žáky s vadami řeči.

Mnoho žáků má souběh postižení (v oblasti smyslové, tělesné, chování, řeči, popř. zdravotní a sociální). Práce s těmito dětmi vyžaduje téměř bez výjimky individuální přístup. Je potřeba při výuce počítat s používáním kompenzačních pomůcek a zapojit nejrozličnější nástroje a technologie, které umožní diferenciaci a zpřístupnění obsahu vhodnou formou. Žáci tak dosahují maxima svého potenciálu, mohou pokračovat ve studiu na střední a vysoké škole, účastní se nejrozličnějších soutěží spolu s „běžnými“ školami (např. robotická VEX Challenge nebo šachy, kde se mohou pochlubit výbornými výsledky na celorepublikové úrovni).

VYBAVENÉ UČEBNY S CHYTRÝMI DETAILS

Škola má k dispozici dvanáct učeben pro kmenové třídy. Dále jsou zde odborné učebny – počítačová učebna (zároveň multimediální), pracovna chemie, fyziky a přírodopisu, školní dílna, cvičná kuchyňka

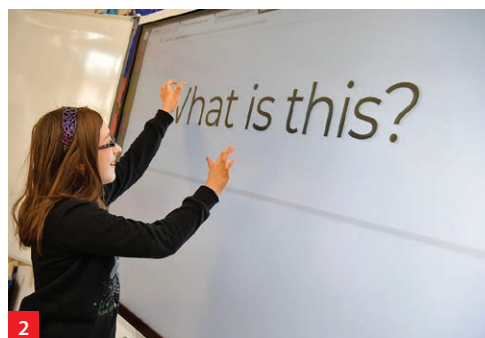
a keramická dílna. Navíc jsou zde i místnosti pro nápravy (SPU, logopedie, zraková terapie).

Každá třída je vybavena jednomístnými stoly se sklopnými deskami, kvalitním osvětlením a žaluziemi. Je tak možné upravit světelné podmínky podle postižení žáků. Ve většině tříd jsou instalovány interaktivní tabule, respektive už SMART interaktivní displeje. Rychle si zde oblíbili i All-in-One tablet PC, ať už jako „minitabule“ pro žáky na vozíku, nebo pro práci ve skupinkách. Běžně se v hodinách využívají i žákovská zařízení. Podle potřeby mají žáci ve třídách také televizní lupy. V přírodovědné laboratoři jsou k mikroskopům doplněny tablety, takže si žák může vybrat, kde se mu lépe zkoumaný vzorek pozoruje, případně na tabletu si dál obsah upravit.

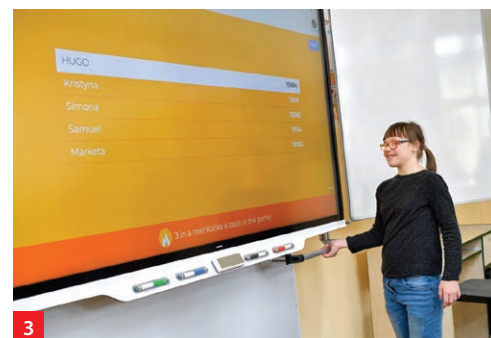
Pro shromáždění většího počtu osob, zejména při slavnostních příležitostech a vzdělávacích akcích, je k dispozici nově zrestaurovaná secesní aula. Ještě je v plánu dovybavit ji AV technikou. Nyní to řeší notebookem s přenosným dataprojektorem, ale to je provizorium. Potřebují velký obraz a kvalitní zvuk.

NA VELIKOSTI ZÁLEŽÍ

Velký obraz je ale potřeba i v učebnách. Použité SMART displeje jsou úhlopříčky 86". To je již plnohodnotná náhrada tabule. Když se k dostatečně velkému a ostrému zobrazení přidá ještě intuitivní ovládání, jsou

„Není umění dokázat těmto dětem, že něco neumí, ale je umění dát jim příležitost prokázat, že něco umí.“

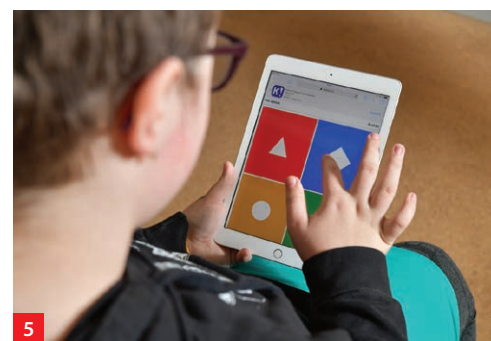
spokojení učitelé i žáci a technologie se stávají přirozeným pomocníkem. Slabozrací žáci jednoduše zvolí příjemné zvětšení, které se mimochodem může měnit i ve vztahu k vyučovací hodině, již proběhlé zrakové práci nebo prostě jen aktuální únavě. Bohužel často se ve školách setkáváme s tím, že pořídí malé displeje 50–60", na které potom většina třídy, i když nemá žádný zrakový problém, pořádně nevidí.

INFORMATIKA A ROBOTIKA

Výuka informatiky není izolovaný předmět. Jde především o informatické myšlení a vedení dětí k tomu, aby uměly ICT aplikovat, prolíná se do všech vzdělávacích oblastí. Od září 2018 dokonce začali s robotikou. Snahou je, aby vše bylo realizováno individuálně nebo v malých týmech a formou her. Děti to nadchlo a pravidelně se účastní soutěže VEX Challenge.

NAVIGAČNÍ SYSTÉM

V budově jsou základní škola, dále školní družina a internát, varna s jídelnou a speciálně pedagogické centrum. Aby se i návštěvníci v budově orientovali, hned ve vstupu je dotykový displej Prowise. Na plánu si mohou

1 Ondra běžně využívá All-in-One, na kterém nejdříve obtahoval a později vyvozoval písmena, nyní ho využívá v každém předmětu

2 Díky chytrému dotyku a rozpoznání gest u SMART displejů pracují žáci intuitivně a přirozeně si každý zvětší obraz tak, jak potřebuje

3 Pomocí madla lze pohodlně nastavit displej do potřebné výšky

4 Zapojení žákovských zařízení

5 Prvky gamifikace podporují individuální výkon, zároveň mohou posilovat týmovost

vyhledat, kam se potřebují dostat. To, že je škola bezbariérová, znamená nejen prostorný výtah vybudovaný v prostoru hlavního schodiště, ale třeba i to, že pamatovali na zvukový výstup displeje. Lidé se zrakovým omezením si tak mohou na displeji podle potřeby informace nejen zvětšit, ale také si je poslechnout.

UČITEL NENÍ VE TŘÍDĚ JEDINÝ

Ve škole vedle učitelů působí ve třídě i asistenti pedagoga a dochází tam logopedka, zraková terapeutka či speciální pedagožka pro nápravy SPU. To ovlivní i výukové metody a způsob práce. Nad frontálním výkladem převládá skupinová a individuální výuka, učitel musí hodně diferenciovat. Pedagogičtí pracovníci školy se proto průběžně vzdělávají a účastní se inspirativních akcí a workshopů, aby se rozvíjeli jak v pedagogických oblastech, tak v používání ICT, které nové metody podporí a usnadní organizaci třídy.

Ivana Melišková

1 V počítačové učebně nechybí ani speciální software pro slabozraké žáky

2 Kluci trénují na výzvu VEX Challenge

3 Prowise 3v1 jako infopanel

Pomáháme žákům utvářet a rozvíjet klíčové kompetence a poskytujeme jim základ všeobecného vzdělání s orientací na praktický život

Na otázky kolem ICT ve speciálce odpovídá ředitelka ZŠ Zrak PhDr. Martina Malotová.

JAK ICT TECHNOLOGIE OVLIVNILY VÝUKU?

Ze zkušeností vidíme, že žáky práce s technikou více baví, jsou více motivováni, některým technika pomáhá dosahovat úspěchu, kterého by bez ní nedosáhli, zlepšují se i vztahy mezi učiteli a žáky (ve smyslu navázání spolupráce a vzájemné důvěry). Pro tyto děti jsou navíc znalosti ovládání ICT jednou z nemnoha možností, jak se stát v životě samostatnými a žít svůj vlastní plnohodnotný život. A uplatnění na trhu práce, to je další samostatnou kapitolou.

Dnešní výuka u nás je tedy maximálně ovlivněna novými technologiemi, v každé třídě téměř každou vyučovací hodinu pracujeme s ICT. Právě proto, že jsme speciálka, musíme být v této oblasti krok napřed před běžnými školami. A to si myslím, že se nám daří právě v „opravdovém“ využívání technologií jako pomocníků nejen pro zprostředkování zajímavých výukových metod a forem práce, ale především pro běžný život.

V ČEM VÁM TECHNOLOGIE POMÁHAJÍ?

Konkrétně při výuce psaní, čtení, matematiky u mladších žáků např. s DMO nebo výraznou poruchou grafomotoriky, dětí s narušenou komunikační schopností nebo PAS, nácviku prezentačních dovedností, pro projektovou práci, zpestření výuky s využitím názoru, multisenzoriálního přístupu, průřezových témat i pro

celkovou aktivizaci žáků ve vyučovací hodině a odklon od čisté frontálky, zavedení práce s prostorem ve výuce, vzdělávací zóny... Ale také tím, že se jejich používáním žáci neformálně každodenně zdokonalují v IT dovednostech, tak jsou nenásilně a přirozeně připravováni na budoucí samostatný život.

JAKÉ MÁTE DALŠÍ PLÁNY?

Teď jsme obdrželi zkušební sadu brýlí ClassVR. Musíme zkusit, co VR brýle umí a jak žáci s vadami zraku mohou na brýle reagovat. Pro výuku to znamená, že žáci mohou přistát na Měsíci, otáčet modely lidského těla aj. Opět to vnímám jako významnou podporu výuky, motivaci, zprostředkování zajímavých a netradičních prožitků, rozvoj fantazie, představivosti a přínos v podobě estetických zážitků.

V květnu zahajujeme v rámci projektu Center interaktivní výuky stavbu nové učebny. Tato učebna pak poslouží i pro ostatní speciálky, které se zde budou moci účastnit interaktivní výuky. Plánujeme zde interaktivní displeje, All-in-One PC, promítací techniku se zoom programy a hlasovými výstupy, vizualizéry, jednoduchou 3D tiskárnu aj. Je výborné, že máme podporu zřizovatele a že nezapomíná na důležitost vzdělávání a péče o děti se speciálními potřebami. A nejspíše v červnu otevíráme knihovnu, ve které budou využívány moderní ICT. Jste tímto srdečně zváni.